

Bölgesel Kalkınma ve Yatırım Teşviklerinin İstihdam Üzerindeki Etkileri: Van İli Tekstil Sektöründe Bir Uygulama*

An Empirical Study on the Effects of Regional Development and Investment Incentives on Employment: The Case of Van's Textile Sector

Celal KIZILDERE^a, Kenan YÖNTEN^b

^a Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Erciş İşletme Fakültesi, İktisat Bölümü, celalkzildere@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9904-0472>

^b Yüksek Lisans Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, klmf.yonten@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3746-0782>

Anahtar Kelimeler:

Bölgesel kalkınma,
yatırım teşvikleri, devlet
destekleri, istihdam

Keywords: Regional
development,
investment incentives,
state support,
employment

JEL Kodları:

A10; E24

JEL Codes:

A10; E24

Geliş Tarihi: 10/02/2025

Kabul Tarihi:

09/09/2025

DOI:

10.33399/biibfad.1637039

Araştırma Makalesi

Research Article

Öz

Bu çalışma, Van ili tekstil sektöründe uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının ve yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada hem betimsel hem de nedensel bir araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada Van ilinde faaliyet gösteren 45 firmaya anket uygulanmıştır. Mayıs 2024 yılına ait olan veriler, IBM SPSS 26 programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Gruplar arasındaki fark analizleri için tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. İlişki analizleri Ki-Kare testi kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık %95 güven aralığında aranmıştır. Sonuçlar toplu olarak değerlendirilmiştir. Firmaların büyük bir çoğunluğunun en az bir türdeki teşviklerden yararlandığı, en fazla ise istihdam ve yatırım türündeki teşviklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Teşviklerin ise daha çok kalkınma ajanslarından, KOSGEB'den ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan alındığı görülmüştür. Firmaların aldıkları destek türlerinin başında da sigorta primi işveren hissesi desteği gelmektedir. Çalışmanın ulaştığı temel sonuçlar arasında teşviklerin, Van ilinde yeni sektörlere hareket getirmesi, yatırım çekmesi, kayıt dışılığı azaltması, işletmelerde çalışan eleman sayısını artırarak istihdama katkı sağlaması ve vergi yükünü azaltarak sektörün büyümesini pozitif yönde etkilediği bulgusu elde edilmiştir.

Abstract

This study aims to examine the impact of regional development policies and investment incentives on employment in the textile sector of Van province. Both descriptive and causal research methods were employed in the study. Data were collected through a survey conducted to 45 firms operating in Van in May 2024. The data were analyzed using IBM SPSS 26 software. Descriptive statistics such as frequency, percentage, arithmetic mean, and Standard deviation were used in the analysis. One-way analysis of variance (ANOVA) was applied to assess differences between groups, while the Chi-Square test was used to analyze relationships between variables. Statistical significance was determined at a 95% confidence level. The findings indicate that the vast majority of firms have benefited from at least one type of incentive, with employment and investment incentives being the most common. The primary sources of the incentives were identified as Development Agencies, KOSGEB (Republic of Turkey Small and Medium Enterprises Development and Support Administration), and the Ministry of Industry and Technology. The most frequently received support type was the employer's share of social security premium subsidies. The study concludes that the incentives have contributed positively to the regional economy by stimulating new sectors in Van, attracting investments, reducing informal employment, increasing the number of employees in firms, and alleviating tax burdens, thereby supporting the growth of the textile sector.

* Bu çalışma Celal Kızıldere danışmanlığında Kenan Yöntem tarafından hazırlanan "Bölgesel Kalkınma ve Yatırım Teşviklerinin İstihdam Üzerindeki Etkileri: Van İli Tekstil Sektöründe Bir Uygulama" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

1. GİRİŞ

Bölgesel kalkınmanın öncü unsurlarından olan yatırım teşvikleri, hemen hemen bütünekonomiler için geçerlidir. Çünkü teşvikler, sürekli gelişerek işveren ve yatırımcıyı destekleyen ve onları motive eden birçok unsuru içinde barındırır. Özellikle yatırım kapasitesini arttırması yönü ile üretim ve istihdamapozittif katkı sağlar. Bu da sektörel gelişmeyi sağlayarak, bölgeler arasındaki gelişmişlik farkının azalmasına yol açar. Zaten ülkemizde yapılan bölgesel yatırım teşviklerinin batı bölgelerinde daha çok tercih edildiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenle teşvik sistemlerinin bölgesel bazlı ve dengeli bir şekilde dağılımı istihdam için son derece önem arz etmektedir. Eğer bu denge kurulur ve nüfus yerinde istihdam edilir ise, kırsal alanlardan kentsel alanlara göç hareketi de kısmen azalır ve şehirlerdeki sosyo- ekonomik ve mekânsal sorunların daha fazla artması önlenmiş olur. Çünkü ülkemizde, hızlı nüfus artışı ve iç göçten dolayı iş gücü piyasası olumsuz etkilenmektedir. Bununla birlikte, maliyetlerin yüksek olması nedeni ile gençlerin ve kadınların istihdama yeterince katılamamaları, şartları sağlamalarına rağmen teşviklerden arzu edilen seviyelerde yararlanamamaları ve yapısal eksikliklerin olması, söz konusu etkileringüçlenmesine yolaçar (Tekler, 2019: 102). Bu nedenle işsizliği azaltmak için istihdamı, teşvik politikaları gibi çeşitli politikalarla arttırmanın kaçınılmaz olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla ülkemizde de işsizliği azaltmak için çalışmalar yapılarakdeğişik türde istihdam politikaları devreye sokulmuştur (İzmirlioğlu, 2019: 34).

Yatırım teşviklerinin, farklı bölge ve farklı sektör türleri üzerindeki negatif etkilerini ortadan kaldırmak için bölgesel ve sektörel anlamda gerekliaraştırmaların yapılp ona göre stratejilerin belirlenmesi gerekir. Bunu tespit etmenin yollarından bir tanesi de akademik çalışmalardır. Çalışma tam da bu noktada önem kazanmaktadır. Çünkü bir ülkenin ekonomik kalkınması ve toplumsal refahı, bölgesel kalkınma stratejileri ve yatırım teşvikleri gibi politikalarla yakından ilgilidir. Bu politikalar, özellikle ekonomik olarak geri kalmış bölgelerde,- ki Van ili bu bölgeler arasında yer alan ve çok göç alan iller arasında sayılmaktadır- işsizlik sorununu çözmek ve bölgenin potansiyelini arttırmak amacıyla uygulanmaktadır. Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Van ili, tekstil sektörü ile öne çıkan bir bölge olmaktadır. Bu çalışma, Van ili tekstil sektöründe uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının ve yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Tekstil sektörünün seçilmesindeki temel amaç ise hem kadınları daha fazla istihdam etmek ve hem de göç alan yeni nüfusa istihdam olanakları sağlamaktır. Ayrıca tekstil sektörünün bölgenin lokomotifi olduğu gerçeği de dikkate alınması gereken bir realitedir.

Van ili, Doğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük illerinden birisidir. İl, geleneksel el dokuması halılar, yün ürünleri ve diğer tekstil ürünleri üretimi ile ünlüdür. Van ili, doğal güzellikleri, kültürel mirası ve tekstil sektöründeki potansiyeli ile dikkat çeken bir bölge olarak öne çıkmaktadır (Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024). Ancak, bölgedeki ekonomik kalkınma düzeyi istenen seviyede olmadığı için işsizlik sorunuyla karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle, bölgesel kalkınma politikaları ve yatırım teşvikleri, Van ili için kalkınmada büyük bir öneme sahiptir. Bu çerçevede, yatırım teşvikleri, özellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan bölgelerde ekonomik aktiviteleri arttırmayı ve istihdam yaratmayı amaçlayan önemli araçlar arasında yer almaktadır.

Bu çalışma, farklı bölge ve farklı sektör türlerine yönelik olduğu için ayrırcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü her bölgenin ve sektörün yerel ekonomilerdeki özgül dinamikleri farklılık arz etmektedir. Bölgesel ve sektörel farklılıklar aynı zamanda istihdam etkilerinin de farklı olmasına sebebiyet vermektedir. İşte yerel ekonomilerdeki istihdam ile ilgili özgül dinamiklerisaha verisine dayalı olarakincelemek ve ona göre stratejiler belirlemek çalışmanın odak noktası olduğu için bu yönü ile literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca konunun Van ili ve tekstil sektörü özelinde mikro düzeyde ele alınması hem yerel kalkınma hem de kamu teşviklerinin etkinliği açısından çalışmaya ayrı bir özgünlük katacağı değerlendirilmektedir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Konuyla ilgili literatür incelemesinde daha önce yapılan bazı çalışmalar aşağıda Tablo 1’de verilmiştir. Bu çalışmalar, bölgesel kalkınma ve yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkilerini ele alan çeşitli teorik, ampirik ve politika odaklı çalışmaları kapsamaktadır. Literatürdeki bu çalışmaların, konuyla ilgili daha derinlemesine analizler yapmak ve politika geliştirmek isteyenler için önemli bir kaynak teşkil edeceği değerlendirilmektedir. Literatüre bakıldığında yatırım teşviklerinin bölgesel kalkınma ve istihdam üzerindeki etkilerinin genel olarak pozitif olduğu görülür. Bu anlamda çalışmanın literatür ile örtüştüğünü ve bölgesel olarak da politika üretmek için gerekli verilerin elde edildiğini söylemek mümkün olabilmektedir.

Tablo 1: Literatür Özeti

Yazar(lar)/ Çalışma Yılı	Konu	Çalışma Hakkında
Košdy (2024).	Distribution of regional state aid in Slovakia: A focus on the least developed districts.	Slovakya’da yapılan bu çalışma, yatırım teşviklerinin en az gelişmiş bölgelere yönlendirilmesinin, bu bölgelerdeki işsizlik oranlarını anlamlı bir şekilde azalttığını göstermektedir. Araştırmanın bulguları, iş kolları veya sektörlerin istihdamlardan yararlanma durumlarının ve yararlanan istihdamların, şirketler üzerindeki etkilerinin birbirinden farklı olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, yararlanan teşviklerin istihdam üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Çevik ve Develi (2022).	İstihdam Teşviklerinin İstihdam Üzerindeki Etkisinin Ölçülmesi: Ankara Örneği.	Çalışma, 2004-2018 döneminde Türkiye’de 26 kalkınma bölgesinde bölgesel kamu yatırım teşviklerinin bölgesel ekonomik büyüme üzerindeki etkisini panel veri analizi kullanarak incelemektedir. Çalışmanın sonuçları, Türkiye’deki toplam bölgesel yatırım teşviklerinin bölgelerin ekonomik büyümesi üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu kanıtlamaktadır.
Sağdıç, Karaş ve Yıldız (2021).	The Impact of Investment Incentives on Regional Economic Growth InTurkey: An Emprical Analysis.	Bu çalışmada, Türkiye’deki farklı bölgelerde uygulanan yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkileri karşılaştırılarak, bölgesel kalkınma teşviklerinin başarı oranları ve iş gücü piyasasına olası etkileri incelenmiştir. Sonuçta teşviklerin, istihdama pozitif yönde katkı sağladığı bulgusu elde edilmiştir.
Özcan ve Gül (2018).	Türkiye’de Bölgesel Kalkınma ve Yatırım Teşviklerinin Etkileri: İstihdam Üzerine Bir İnceleme.	İstanbul’daki tekstil şirketleriyle yapılan araştırmada ihracata yönelik olarak sunulan teşviklerin etkinliği incelenmiştir. Tekstil şirketlerinin en fazla haberdar oldukları ve kullandıkları teşviklerin Dahilde İşleme Rejimi, Yurtiçi ve Yurtdışı Fuar/Sergi Desteği ve Eximbank Kredi Desteği olduğu tespit edilmiştir.
Avcı ve Çengel (2018).	İhracata Yönelik Uygulanan Teşviklerin Etkinliği: Tekstil Sektöründe Bir Uygulama.	Çalışmada; 2002-2012 yılları arasında uygulanan SGK prim teşviklerinin istihdam üzerindeki etkileri incelenmiş ve bu teşviklerin istihdama olumlu katkılar sağladığı tespit edilmiştir.
Yazıcı (2015).	2002-2012 Yıllarında Uygulanan SGK Prim Teşvikleri ve Teşviklerin İstihdam Üzerine Etkileri.	Yazarlar bu çalışmada, Türkiye’deki bölgesel kalkınma politikalarının istihdam üzerindeki etkilerini tartışarak, yerel teşviklerin ve yatırımların bölgesel eşitsizlikleri azaltma ve iş gücü piyasasında yeni fırsatlar yaratmadaki rolünü incelemişlerdir. Sonuçta, söz konusu politikaların istihdam üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu vurgulamışlardır.
Acar ve Akbulut (2014).	Bölgesel Kalkınma Politikalarının İstihdam Üzerindeki Etkisi: Türkiye’deki Uygulamalar Üzerine Bir Değerlendirme.	Ulaşım altyapısı ve bölgesel kalkınma arasındaki ilişkiyi ele alan bu çalışma, özellikle altyapı yatırımlarının yerel istihdam üzerinde uzun vadeli olumlu etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir.
Vickerman (2014).	Transport Infrastructure and Regional Development: A Review of the Literature.	Adıyaman’ın Kahta ilçesinde yapılan araştırmada yatırımların, ilçedeki tekstil işletmelerinin sayısını ve dolayısıyla istihdamı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ilçenin, yatırımlar ve teşvikler sayesinde, dışarıdan göç aldığı ifade edilmiştir.
Bakırcı (2013).	Kırsal Alanda İstihdamın Çeşitlendirilmesi: Kahta Tekstil İşçileri Örneği.	Çalışmada, Türkiye’deki bölgesel kalkınma politikaları ile sektörel farkların birleşimi ve yatırım teşviklerinin sektörel düzeyde istihdam üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Sonuçta
Tosun (2013).	Bölgesel Kalkınma Politikaları ve İstihdam: Türkiye’de Sektörel Farklılıklar ve Yatırım Teşviklerinin Rolü.	

Yıldız (2013).	Yatırım Teşviklerinin İstihdam Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği.	kalkınma politikalarının, istihdam üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu bulgusunu elde etmişlerdir.
Fingleton, Garretsen ve Martin (2012).	The Economic Geography of Regional Growth.	Çalışmada, yatırım teşviklerinin iş gücü piyasasına olan etkileri ele alınırken, aynı zamanda Türkiye'deki çeşitli bölgesel yatırım teşviklerinin, özellikle sanayi ve tarım sektörlerindeki iş gücü artışlarına olan etkisi de incelenmiştir.
Çelik (2012).	Bölgesel Kalkınma Politikalarının İstihdam Üzerindeki Etkileri ve Türkiye'deki Durum.	Bu makale, bölgesel büyüme ve ekonomik coğrafya üzerine odaklanarak, bölgesel kalkınmanın istihdam üzerindeki etkilerini ampirik bir biçimde ele almıştır.
Tosun (2011).	Türkiye'de Yatırım Teşviklerinin İstihdam Üzerindeki Etkisi: Bir Panel Veri Analizi.	Eserde, bölgesel kalkınma teşviklerinin iş gücü piyasası üzerindeki etkileri ele alınarak, Türkiye'deki uygulamaları ve bu uygulamaların istihdam yaratma potansiyeli analiz edilmiştir.
Yavuz (2010).	Bir Maliye Politikası Aracı Olarak Yatırım Teşviklerinin Rekabet Koşulları Altında Özel Kesim Yatırımları Ve İstihdam Üzerine Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz.	Analiz sonucunda, söz konusu politikaların istihdam üzerinde pozitif etkiye sahip oldukları görülmüştür.
Glaeser ve Gottlieb (2009).	The Economics of Place-Making Policies.	Yazar, çalışmasında Türkiye'deki yatırım teşviklerinin yerel istihdam üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkilerini panel veri analiz yöntemi ile incelemiştir.
Ayele (2006).	The Industry And Location Impacts Of Investment Incentives On Sme's Start-Up In Ethiopia.	Makalesinde Türkiye'deki 1980 ila 2008 yılları arasındaki verileri kullanarak, yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkilerini araştırmış ve yatırım teşviklerinin istihdam üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşmıştır.
Martin ve Sunley (2006).	Path Dependence and Regional Economic Evolution.	Çalışmalarında, yerel kalkınma politikaları ve yerleşim yerlerinin ekonomisine dair detaylı bir analiz sunarken, bölgesel kalkınma politikalarının istihdam üzerindeki etkilerini de incelemiştir.
Tansel (2002).	Türkiye'de Bölgesel Kalkınma ve İstihdam: 1990'lar ve Sonrası.	Çalışmada, Yatırım Teşviklerinin Etiyopya'daki KOBİ'lerin kuruluşuna, sektör ve lokasyon etkilerine değinilerek, yatırım teşviklerinin etkisi incelenmiştir.
Baldwin ve Forslid (2000).	The Role of Regional Policy in Economic Integration.	Bu makale, bölgesel ekonomik evrimde yol bağımlılığına odaklanarak, geçmiş yatırımların istihdam üzerindeki uzun vadeli etkilerine dair teorik bir çerçeve sunmaktadır.
Blanchard ve Krueger (1994).	Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania.	Çalışma, 1990'ların sonrasında Türkiye'de uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının iş gücü piyasası üzerindeki etkilerini analiz etmekte ve bu politikaların farklı bölgelere etkisini kıyaslamaktadır.

Görüldüğü üzere, bölgesel kalkınma ve yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkilerine yönelik pek çok teorik (Çevik ve Develi, 2022; Yazıcı, 2015; Bakırcı, 2013; Yavuz 2010) ve ampirik (Fingleton vd., 2012; Tosun, 2011; Yavuz, 2010.) çalışma bulunmaktadır. Tablo 1'de bakıldığında bölgesel kalkınma ve yatırım teşviklerinin, istihdam üzerindeki genel olarak pozitif bir etkiye sahip oldukları söylenebilir.

3. TEORİK ÇERÇEVE

3.1. Bölgesel Kalkınma Kavramı

Bir ülke, kendine özgü ekonomik yapısı ve kalkınma şartlarına sahip bölgelerden oluşmaktadır. Bu bölgeler arasında ekonomik, fiziksel ve sosyal açıdan önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların giderilmesi, ülke ekonomisi için son derece kritik bir öneme sahiptir. Çünkü bölgesel kalkınma, bölgeler arasındaki refah farklarını azaltarak sosyal adaleti sağlamaya olanak tanımakta ve kaynakların ekonomik faaliyetlere kanalize edilerek sürdürülebilir bir kalkınmayı mümkün kılmaktadır. Öneğin sanayide gelişmiş bölgeler, yatırımcılar ve girişimciler

için çeşitli olanaklar sunmakta ve böylece yatırımların bu bölgelerde yoğunlaşmasını sağlamaktadırlar. Ancak bölgesel kalkınmada etkili olan diğer faktörler de vardır. Bunlar coğrafi konum, çevresel destek, altyapı hizmetleri, sermaye birikimi, girişimcilik yeteneği, talep piyasasının beklenti ve seviyesi, teşvik önlemleri gibi unsurları içermektedir (Efe ve Akgül, 2011).

Bölgesel dengesizlik sorunu, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından farkındalık kazanmasına rağmen, bölgesel kalkınma kuramı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ekonomi literatürüne girmiştir. Bölgesel kalkınma, dünya ile çevre bölgelerin etkileşimini göz önünde bulunduran katılımcı ve sürdürülebilir bir yaklaşımı benimsemektedir. Dolayısıyla bölgesel kalkınma, insan kaynaklarının geliştirilmesini, ekonomik ve toplumsal potansiyellerin harekete geçirilmesini amaçlayan bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır (Tekin, 2011: 8).

Teknolojik değişimin hızlanması, sermaye hareketliliğinin artması ve bölgeler arası rekabetin yükselmesi bölgesel kalkınma konseptini, 2000'li yılların merkezine yerleştirmiştir. Sürdürülebilir rekabet gücünün temel faktörleri arasında yer alan göreceli üstünlük kavramı, önemini yitirmiş ve yerini sürdürülebilir rekabet gücüne bırakmıştır. Bu da ancak, inovasyon ve ekolojik modernizasyon gibi unsurların, etkili bölgesel politikalara vurgu yapmakla mümkün olur (Tosun, 2013:9).

3.2. Teşvik Politikalarının İstihdama Etkileri

Teşvik politikaları hükümetlerin, ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve istihdamı artırmak amacıyla uyguladıkları önemli ekonomik araçlardır. Bu politikalar, genellikle vergi indirimleri, teşvik edici finansal destekler, altyapı yatırımları, eğitim programları ve diğer ekonomik teşvik önlemlerini içerir. Teşvik politikalarının işgücü piyasasına olan etkileri, ekonomik politikaların belirlenmesinde ve uygulanmasında kritik bir rol oynamaktadır (Tosun, 2011: 12).

Teşvik politikalarının işgücü piyasasına olan olumlu etkileri çok yönlüdür. Öncelikle, iş dünyasına sağlanan teşvik ve finansal destekler işletmelerin, mali yükünü hafifleterek yatırım yapma eğilimlerini artırır. Bu da yeni iş alanlarının oluşturulmasını tetikler. Bununla birlikte, altyapı yatırımları uzun vadede ekonomik büyümeyi destekleyerek sürdürülebilir istihdama katkı sağlamaktadır. Nitelikli işgücü, iş dünyasının ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verir. Bu nedenle, hükümetlerin eğitim programlarına yatırım yapması, işgücünün nitelik seviyesini yükselterek işsizlik sorunlarına çözüm sağlamaktadır (Baldwin ve Forslid, 2000: 24).

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE VERİ TOPLAMA

4.1 Araştırma Deseni

Bu çalışmada Van ili tekstil sektöründe uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının ve yatırım teşviklerinin tekstil şirketleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. İldeki tekstil şirketlerinin kalkınma politikalarını ve yatırım teşviklerini nasıl algıladıkları ve bu algılarının işletme türüne ve işletmedeki çalışan sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Bu çalışma, nicel bir araştırma yaklaşımını benimsemektedir. Araştırma modeli olarak ise ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model incelenen olguları olduğu gibi yansıtmakla birlikte olgular arasındaki ilişkileri, ilişkilerin yönü ve şiddetini de yansıtmaktadır (Baltacı, 2018: 237).

Araştırma türü açısından, bu çalışmada hem betimsel hem de nedensel bir araştırma tasarımı kullanılmıştır. Betimsel araştırma, bölgenin mevcut durumunu ve istihdam seviyelerini analiz etmeyip amaçlarken, nedensel araştırma ise yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkilerini incelemeye odaklanır.

4.2. Araştırma Evreni ve Örneklem

Bu çalışmanın araştırma evreni, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Van ili sınırları içerisindeki tekstil sektöründe faaliyet gösteren, büyük fabrikalardan küçük ölçekli atölyelere kadar farklı büyüklükte ve özellikte olan işletmelerden oluşmaktadır.

Örneklem seçimi ise, araştırmanın kapsamını temsil eden bir örneklem olmasına dikkat edilerek yapılmıştır. Bu nedenle örneklem seçiminde, Van ili tekstil sektörünün çeşitliliğini

yansıtmasına ve araştırmanın sonuçlarının genellemesine izin verecek unsurları kapsamına dikkat edilmeye çalışılmıştır. Örneklem, olasılıksal bir örneklem yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Bu yöntem, rastgele örneklem seçimi ilkesine dayanır ve her işletmenin seçilme olasılığının eşit olduğu bir yaklaşımı benimsemektedir (Baltacı, 2018: 239).

Araştırmanın örneklemi, işletme sahipleri ve yöneticilerinden oluşmakta ve 50 firmayı kapsamaktadır. Bu örneklem, araştırmanın anahtar katılımcılarıdır ve araştırmanın sonuçlarını desteklemek amacıyla kullanılmıştır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri anket tekniği kullanılarak toplanmıştır. Anket formunu oluşturmak için ilgili literatür titiz bir biçimde taranmıştır. Uzman görüşü de alınarak anket formu belirlenmiştir. Bu araştırmada kullanılan anket formu (Ağar, 2022: 65) çalışmasından alınmıştır. Anket formu 28 sorudan oluşmaktadır. İlk 6 soruda firmaları tanımlayıcı sorular ve firmaların teşvik ve destek kullanımına ilişkin sorular yer almıştır. 7 ila 24. sorular 5'li Likert tipinde sorulardır (1=kesinlikle katılmıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum) ve firmaların teşvik kullanımının etkilerini ölçmektedir. Son 4 soru ise firmaların teşvik ve destek kullanımı ile ilgili görüş ve beklentilerini ölçmeye çalışmaktadır.

4.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri 2024 yılı Mayıs ayı içerisinde toplanmıştır. Van ilinde faaliyet gösteren tekstil şirketleri belirlenmiş ve bunların her birinin temsilcileriyle görüşülerek araştırmanın amacı ve muhtemel çıktıları belirtilerek araştırmaya katılmaya davet edilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olanlardan araştırmanın verileri anket formları yüz yüze uygulanmak suretiyle toplanmıştır. Anket çalışmamıza 45 firma cevaplamıştır. Bu çalışmanın etik kurul onayı, VanYüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulunun 23.05.2024 tarihli toplantısının 10nolu kararı ile alınmıştır.

4.5. Veri Analizi

Araştırmada anket formları aracılığıyla toplanan veriler IBM SPSS 26 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Gruplar arasındaki fark analizleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. İlişki analizleri Ki-Kare testi kullanılarak yapılmıştır. İstatistiki anlamlılık %95 güven aralığında aranmıştır.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Araştırmada, işletmeler ile yapılan yüz yüze görüşmeler ve analizler sonucunda elde edilen bulgular, tablolar ve açıklamalarını da kapsayacak şekilde aşağıda verilmiştir.

Tablo 2’de araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin özellikleri gösterilmiştir.

Tablo 2: Şirketlerin Özellikleri

Değişken	Alt gruplar	F	%
İşletmenin Hukuki Yapısı	Şahıs şirketi	9	20.0
	Limited şirket	28	62.2
	Anonim şirket	8	17.8
	Mikro İşletme (1-9)	4	8.9
İşletmedeki Çalışan Sayısı	Küçük İşletme (10-49)	7	15.6
	Orta Büyükte İşletme (50-249)	23	51.1
	Makro İşletme (250 ve üzeri)	11	24.4

Tablo 2’deki bulgulara göre araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin büyük bir çoğunluğu (%62,2) limited şirketlerden oluşmaktadır. Bunu sırası ile şahıs şirketleri (%20) ve anonim şirketler (%17,8) izlemektedir. Ayrıca, araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin işletmede çalışan sayı bakımından (250 ve üzeri) en fazla makro işletmelerde (%24,4) olduğu tespit edilmiştir. Onu %51,1

ile orta büyüklükteki işletmeler (50-249) takip etmektedir. En az çalışan sayısının bulunduğu işletme türü ise %8,9 ile mikro işletmelerdir.

Tablo 3'te araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin teşviklerden yararlanmayla ilgili bulguları gösterilmiştir.

Tablo 3: Şirketlerin Teşviklerden Yararlanmayla İlgili Bulguları

Değişken	Alt gruplar	F	%
Şirketlerin Yararlandığı Teşvik Türleri	İstihdam	23	51.1
	Yatırım	11	24.4
	Sigorta	2	4.4
	İhracat	3	6.7
	Girişimcilik	2	4.4
	Kobi Destekleri	3	6.7
	Yararlanmayan	1	2.2
	Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	8	17.8
Teşviklerinden Yararlanılan Kurumlar	Kalkınma Ajansları	16	35.6
	İşkur	3	6.7
	KOSGEB	14	31.1
	SGK	2	4.4
	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	1	2.2
	Yararlanmayan	1	2.2
	KDV İstisnası	6	13.3
	Yatırım Yeri Tahsisi	3	6.7
Alınan Destek Türleri	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	29	64.4
	Vergi İndirimi	5	11.1
	KDV İadesi	1	2.2
	Diğer	1	2.2

Tablo 3'teki bulgulara göre, incelenen tekstil şirketlerinin bir tanesi hariç tamamı en az bir türde teşvikten yararlanmaktadır. Şirketlerin yarısından biraz fazlası (%51,1) istihdam türündeki teşvikleri kullanmaktadır. Şirketlerin %24,4'ünün ise yatırım teşviklerinden yararlandıkları bulunmuştur. Sigorta, ihracat, girişimcilik, kobi desteklerinin ise çok daha az sayıda şirket tarafından kullanıldığı saptanmıştır. İncelenen tekstil şirketlerinin hangi kurumların teşviklerinden yararlandıklarına bakıldığında, şirketlerin daha çok kalkınma ajanslarının (%35,6), KOSGEB'in (%31,1) ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının (%17,8) teşviklerinden yararlandıkları belirlenmiştir. İŞKUR'un (%6,7), SGK'nin (%4,4) ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının (%2,2) teşviklerinden yararlanan şirket sayısının çok daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alınan destek türleri incelendiğinde ise tekstil şirketlerinin çoğunluğunun (%64,4) sigorta primi ve işveren hissesi desteğinden yararlanmış oldukları tespit edilmiştir. KDV istisnası (%13,3), vergi indirimi (%11,1), yatırım yeri tahsisi (%6,7) ve KDV iadesi (%2,2) desteklerinden ise daha az sayıda tekstil şirketinin yararlanmış olduğu görülmüştür.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin temsilcilerine dört soru ile destek ve teşviklere ilişkin görüşleri sorulmuş ve şirket temsilcilerinin verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Şirketlerin Destek ve Teşviklere İlişkin Görüşleri

Değişken	Alt Gruplar	F	%
Maliyetleri Azaltıcı Destek Unsuru	Yatırım Yeri Tahsisi	6	13.3
	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	25	55.6
	Vergi İndirimi	10	22.2
	Faiz Desteği	3	6.7
	Diğer	1	2.2
	İşçilik ve diğer maliyetleri azaltmıştır.	20	44.4
Teşvik Avantajları	Yeni yatırım düşüncelerini ortaya çıkarmıştır.	16	35.6
	Rekabet gücünü olumlu yönde etkilemiştir.	4	8.9
	Pazar payını arttırmıştır.	3	6.7
	Verimlilik artışını etkilemiştir.	2	4.4
Teşvik Yasasının Sona Ermesinden Sonraki Davranış Biçimi	Bölgede kalıp yatırıma devam etmek.	31	68.9
	Yatırımı daha uygun bir bölgeye taşımak.	9	20.0
Yatırımı Destekleme Teşviklerinin Verilmesinin Uygun Olduğu Yatırım Aşaması	Yatırımı sonlandırmak.	5	11.1
	Yatırımın başlangıcında	13	28.9
	Yatırımın her aşamasında	28	62.2
	Yatırımı tamamlandıktan sonra	4	8.9

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin temsilcilerine, “maliyetleri azaltıcı yönde etki yapan en önemli destek unsuru hangisidir” diye sorulduğunda şirketlerin %55,6’sı buna sigorta primi işveren hissesi desteği şeklinde, %22,2’si vergi indirimi desteği şeklinde, %13,3’ü yatırım hissesi desteği şeklinde ve %6,7’si de faiz desteği şeklinde yanıt vermişlerdir. “Teşvik politikalarının en önemli avantajı sizce nedir” diye sorulduğunda ise şirketlerin %44,4’ü işçilik ve diğer maliyetleri azaltması, %35,6’sı yeni yatırım düşüncelerini ortaya çıkarması, %8,9’u rekabet gücünü olumlu yönde etkilemesi, %6,7’si pazar payını arttırması ve %4,4’ü de verimlilik artışını etkilemesi şeklinde yanıt vermişlerdir. Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin temsilcilerine “teşvik yasası sona erdiğinde ne yapmayı düşünüyorsunuz” diye sorulduğunda şirketlerin %68,9’u bölgede kalıp yatırım yapmaya devam etmeyi düşündüklerini, %20,0’ı yatırımı daha uygun bir bölgeye taşımayı düşündüklerini ve %11,1’i de yatırımı sonlandırmayı düşündüklerini belirtmişlerdir. Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin temsilcilerine “yatırımı destekleme teşviklerinin yatırımın hangi aşamasında verilmesini uygun buluyorsunuz” diye sorulduğunda şirketlerin %28,9’u yatırımın başlangıcında, %62,2’si yatırımın her aşamasında ve %8,9’u da yatırım tamamlandıktan sonra şeklinde yanıt vermişlerdir. Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin temsilcilerinin destek ve teşviklere ilişkin görüşleri toplu bir biçimde değerlendirildiğinde; şirketlerin özellikle sigorta primi işveren hissesi desteği ve vergi indirimi desteğini maliyetleri azaltıcı bir unsur olarak gördükleri ve şirketlerin aldıkları yatırımların onların bölgede kalıp yatırımlara devam etmelerine olumlu katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin ifadelerinden elde edilen bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir. Tabloda yer alan 18 ifadeye karşılık şirket temsilcilerin katılma düzeylerinin ortalama puanı ve bu puanı ilişkin standart sapma değeri gösterilmiştir. Tabloda ayrıca 18 ifadenin ortalama puanlarının ortalaması alınarak bir toplam puan elde edilmiştir. Yüksek ortalama temsilcilerin bu ifadelerle daha yüksek düzeyde katıldıklarını göstermektedir. 1 en düşük katılım düzeyini, 3 orta katılım düzeyini ve 5 en yüksek katılım düzeyini göstermektedir.

Tablo 5: Şirketlerin Yararlandıkları Teşviklerin Etkileri

No	İfade	Ort.	Ss.
1	Devlet tarafından sağlanan teşviklerle ek yatırım yaptık/yapmayı düşünüyoruz.	3.00	1.37
2	Devlet teşvikleri sonucunda ciromuzda artış meydana geldi.	3.00	1.21
3	Devlet teşvikleri sonucunda finansman ihtiyaçlarımızı daha rahat karşıladık/karşılayabiliriz.	2.89	1.30
4	Mevcut teşvik yasaları hakkında yeterli derecede bilgilendiriliyoruz.	2.80	1.34
5	Teşvik politikaları Van ilinde yeni sektörlere hareket getirmiştir.	3.38	1.40
6	Teşvik politikaları kayıt dışı istihdamı azaltmıştır.	3.20	1.36
7	Teşvik politikaları yatırımları Van iline çekmiştir.	3.36	1.32
8	Teşvik politikalarının uygulanmasında bürokratik engellerle karşılaşmıyoruz.	2.87	1.36
9	Yararlandığımız teşvik unsurları sermaye ihtiyacımızı azalttı.	2.78	1.24
10	Yararlandığımız teşvik unsurları vergi yükümüzü azalttı.	3.02	1.32
11	Yararlandığımız teşvikler, pazar payımızda artış meydana getirdi.	2.71	1.29
12	Yararlandığımız teşvikler, karlılık düzeyimizde artış meydana getirdi.	2.69	1.26
13	Yararlandığımız teşvikler, maliyetlerimizde azalış meydana getirdi.	2.78	1.26
14	Yararlandığımız teşvikler, personel sayımızda artış meydana getirdi.	3.16	1.31
15	Yararlandığımız teşvikler, rekabet gücümüzde artış meydana getirdi.	2.78	1.28
16	Yararlandığımız teşvikler, satış gelirlerimizde artış meydana getirdi.	2.62	1.25
17	Yararlandığımız teşvikler, üretim kapasitemizde artış meydana getirdi.	2.91	1.38
18	Yararlandığımız teşvikler, varlıklarımızda (makine, teçhizat, bina, demirbaş vs.) artış meydana getirdi.	2.98	1.41
TOPLAM		2.94	1.04

Tablo 5 incelendiğinde araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin katılım düzeylerinin 2,62 ila 3,38 arasında değiştiği ve toplam katılım düzeyi ortalamasının da 2,94 olduğu görülmektedir. Bu bulgular toplu halde değerlendirildiğinde; tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin, şirketlerde belirgin olumlu etkilere yol açmadığı ancak Van ilinde yeni sektörlere hareket getirmesi, yatırım çekmesi, kayıt dışı istihdamı azaltması, personel sayısını artırarak istihdam yaratması ve vergi yükünü azaltması gibi olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir. Diğer taraftan, tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin satış artışını, karlılık düzeyini, pazar payını ve rekabet gücünü artırma gibi etkilerinin daha az görüldüğü ifadeedilebilir.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin katılım düzeylerinin şirket türüne göre farklılaşp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testiyle analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Teşviklerin Etkilerine İlişkin Görüşlerin Şirket Türüne Göre Farklılaşması

Değişken	Alt gruplar	n	Ort.	Ss	F	p
İşletmelerin Hukuki Yapıları	Şahıs şirketi	9	2.7	1.17	0.81	0.45
	Limited şirket	28	2.9	1.05		
	Anonim şirket	8	3.3	0.88		

Tablo 6 incelendiğinde araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin katılım düzeylerinin şirket türüne göre farklılaşmadığı görülmektedir ($F=0,81$ ve $p>0,05$). Diğer bir deyişle, şirketlerin hukuki tanımlamaları değişse dahi onların kullandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin katılım düzeylerinin şirketlerdeki çalışan sayısına göre farklılaşp farklılaşmadığı tek yönlü ANOVA testiyle analiz edilmiş ve sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Teşviklerin Etkilerine İlişkin Görüşlerin Çalışan Sayısına Göre Farklaşması

Değişken	Alt gruplar	n	Ort.	Ss	F	p
İşletmedeki Çalışan Sayısı	Mikro İşletme (1-9)	4	3.04	0.87	1.09	0.37
	Küçük İşletme (10-49)	7	2.29	1.29		
	Orta Büyüklükte İşletme (50-249)	2	3.07	0.98		
	Makro İşletme (250 +)	1	3.06	1.05		

Tablo 7 incelendiğinde araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin katılım düzeylerinin şirketlerdeki çalışan sayısına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($F=1,09$ ve $p>0,05$). Diğer bir deyişle, şirketlerdeki çalışan sayısı değişse bile onların kullandıkları teşviklerin etkilerine ilişkin görüşleri farklılaşmamaktadır. Dolayısıyla kullanılan teşviklerin, işletmedeki çalışan sayısına göre ortaya çıkan etkileri işletme yapılarına göre olan etkileri arasında benzerlik olduğu söylenebilir.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşvik türleri ile şirketlerin türü arasındaki ilişki Ki-Kare testiyle analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Şirketlerin Yararlandıkları Teşvikler İle Şirket Türü Arasındaki İlişki

Değişken	Alt gruplar	Şirket Türü						X2	P
		Şahıs		Limited		Anonim			
		f	%	f	%	f	%		
Şirketlerin Yararlandığı Teşvik Türleri	İstihdam	5	55.6	15	53.6	3	37.5	17.14	0.14
	Yatırım	1	11.1	8	28.6	2	25.0		
	Sigorta	0	0.0	2	7.1	0	0.0		
	İhracat	1	11.1	1	3.6	1	12.5		
	Girişimcilik	2	22.2	0	0.0	0	0.0		
	Kobi Destekleri	0	0.0	1	3.6	2	25.0		
	Yararlanmayan	0	0.0	1	3.6	0	0.0		
	Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	0	0.0	6	21.4	2	25.0		
Teşviklerinden Yararlanılan Kurumlar	Kalkınma Ajansları	3	33.3	10	35.7	3	37.5	9.08	0.70
	İşkur	0	0.0	3	10.7	0	0.0		
	KOSGEB	5	55.6	6	21.4	3	37.5		
	SGK	1	11.1	1	3.6	0	0.0		
	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	0	0.0	1	3.6	0	0.0		
	Yararlanmayan	0	0.0	1	3.6	0	0.0		
	KDV İstisnası	0	0.0	5	17.9	1	12.5		
	Yatırım yeri tahsisi	1	11.1	2	7.1	0	0.0		
Alınan Destek Türleri	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	6	66.7	19	67.9	4	50.0	17.17	0.07
	Vergi İndirimi	0	0.0	2	7.1	3	37.5		
	KDV İadesi	1	11.1	0	0.0	0	0.0		
	Diğer	1	11.1	0	0.0	0	0.0		

Tablo 8 incelendiğinde, şirketlerin yararlandıkları teşvik türleri ile şirket türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($X^2=17,14$ ve $p>0,05$). Bu bulguya göre şahıs, limited ve anonim şirketlerinde kullanılan istihdam, yatırım, ihracat, sigorta, girişimcilik gibi teşvik türlerinin benzer oranlarda kullanıldığı söylenebilir. Şirketlerin teşviklerinden yararlandıkları kurumlar ile şirket türü arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($X^2=9,08$ ve $p>0,05$). Diğer bir deyişle, şahıs, limited ve anonim şirketleri benzer oranlarda Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından, KOSGEB’ten, Kalkınma Ajanslarından, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından teşvikler almaktadırlar. Alınan destek türleriyle şirket türleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2=17,17$ ve $p>0,05$). Bu bulguya göre şahıs, limited ve anonim şirketlerinde kullanılan KDV istisnası, yatırım yeri tahsis, vergi indirimi, KDV iadesi, sigorta primi işveren hissesi desteği gibi destek türlerinin benzer oranlarda kullanıldığı söylenebilir.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşvik türleri ile şirketlerdeki çalışan sayısı türü arasındaki ilişki Ki-Kare testiyle analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Şirketlerin Yararlandıkları Teşvik Türü ile Çalışan Sayısı Arasındaki İlişki

Değişken		Alt gruplar	Çalışan Sayısı								X2	P
			Mikro İşletme (1-9)		Küçük İşletme (10-49)		Orta Büyüklükte İşletme (50-249)		Makro İşletme (250 +)			
			f	%	f	%	f	%	f	%		
Şirketlerin Yararlandığı Teşvik Türleri	İstihdam	0	0.0	4	57.1	13	56.5	6	54.5	41.56	0.01	
	Yatırım	0	0.0	1	14.3	6	26.1	4	36.4			
	Sigorta	0	0.0	0	0.0	2	8.7	0	0.0			
	İhracat	0	0.0	1	14.3	1	4.3	1	9.1			
	Girişimcilik	2	50.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0			
	Kobi Destekleri	1	25.0	1	14.3	1	4.3	0	0.0			
	Yararlanmayan	1	25,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0			
	Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	0	0,0	1	14.3	3	13.0	4	36.4			
	Kalkınma Ajansları	0	0.0	1	14.3	10	43.5	5	45.5			
	İşkur	0	0.0	0	0.0	2	8.7	1	9.1			
Teşviklerinden Yararlanılan Kurumlar	KOSGEB	3	75.0	5	71.4	6	26.1	0	0.0	29.15	0.047	
	SGK	0	0.0	0	0.0	1	4.3	1	9.1			
	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	0	0.0	0	0.0	1	4.3	0	0.0			
	Yararlanmayan KDV İstisnası	1	5.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0			
	Yatırım yeri tahsisi	0	0.0	1	14.3	2	8.7	0	0.0			
Alınan Destek Türleri	Sigorta Primi	0	0.0	4	57.1	17	73.9	8	72.7	37.93	0.00	
	İşveren Hissesi	0	0.0	4	57.1	17	73.9	8	72.7			
	Desteksi	0	0.0	4	57.1	17	73.9	8	72.7			
	Vergi İndirimi	2	50.0	2	28.6	1	4.3	0	0.0			
	KDV İadesi	1	25.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0			
	Diğer	1	25.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0			
		0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0			

Tablo 9 incelendiğinde, şirketlerin yararlandıkları teşvik türleri ile şirketlerdeki çalışan sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($X^2=41,56$ ve $p<0,05$). Tablodaki bulguları, mikro işletmelerin istihdam, yatırım, ihracat ve sigorta gibi teşvik türlerinden yararlanılmadığı, bu tür tekstil şirketlerinin daha çok girişimcilik ve KOBİ destekleri teşviklerinden yararlandıkları şeklinde okumak mümkündür. Aynı şekilde, şirketlerin teşviklerinden yararlandıkları kurumlar ile şirketlerdeki çalışan sayısı arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($X^2=29,15$ ve $p<0,05$). Tablodaki bulguları, mikro işletmelerin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının, Kalkınma Ajanslarının, İŞKUR'un, SGK'nın ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teşviklerinden yararlanmadıkları, bu tür tekstil şirketlerinin daha çok KOSGEB'in teşviklerinden yararlandıkları şeklinde okumak mümkündür. Şirketlerin yararlandıkları destek türleri ile şirketlerdeki çalışan sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($X^2=37,93$ ve $p<0,05$). Tablodaki bulguları, mikro işletmelerin KDV istisnası, yatırım yeri tahsisi, sigorta primi işveren hissesi desteği gibi destek türlerinden yararlanılmadığı, bu tür tekstil şirketlerinin daha çok vergi indirimi ve KDV iadesi desteklerinden yararlandıkları şeklinde okumak mümkündür.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin teşviklere ilişkin görüşleri ile şirketlerin türü arasındaki ilişki Ki-Kare testiyle ölçülmüş ve sonuçlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Teşviklere İlişkin Görüşler ile Şirket Türü Arasındaki İlişki

Değişken	Alt gruplar	Şirket Türü						X2	P
		Şahıs		Limited		Anonim			
		f	%	f	%	f	%		
Maliyetleri Azaltıcı Destek Unsuru	Yatırım yeri tahsisi	3	33.3	3	10.7	0	0.0	10.29	0.25
	Sigorta primi								
	işveren hissesi	4	44.4	17	60.7	4	50.0		
	desteği								
	Vergi indirimi	2	22.2	4	14.3	4	50.0		
	Faiz desteği	0	0.0	1	3.6	0	0.0		
Teşvik Politikalarının Avantajları	Diğer	0	0.0	3	10.7	0	0.0	16.60	0.04
	İşçilik ve diğer maliyetleri azaltmıştır.	3	33.3	14	50.0	3	37.5		
	Yeni yatırım düşüncelerini ortaya çıkarmıştır.	1	11.1	0	0.0	3	37.5		
	Rekabet gücünü olumlu yönde etkilemiştir.	1	11.1	1	3.6	1	12.5		
	Pazar payını arttırmıştır.	0	0.0	1	3.6	1	12.5		
	Verimlilik artışını etkilemiştir.	4	44.4	12	42.9	0	0.0		
Teşvik Yasasının Sona Ermesinden Sonraki Davranış Biçimi	Bölgede kalıp yatırıma devam etmek.	8	88.9	16	57.1	7	87.5	5.68	0.22
	Yatırımı daha uygun bir bölgeye taşımak.	0	0.0	8	28.6	1	12.5		
	Yatırımı sonlandırmak.	1	11.1	4	14.3	0	0.0		
Yatırımı Destekleme Teşviklerinin Verilmesinin Uygun Olduğu Yatırım Aşaması	Yatırımın başlangıcında	5	55.6	5	17.9	3	37.5	10.11	0.04
	Yatırımın her aşamasında	2	22.2	22	78.6	4	50.0		
	Yatırımı tamamlandıktan sonra	2	22.2	1	3.6	1	12.5		

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmada incelenen tekstil şirketi temsilcilerinin maliyeti azaltıcı desteklerin hangileri olduğu ve teşvik yasasının sona ermesinden sonraki şirketin davranış biçimi hakkındaki görüşlerinin şirketinin hukuki tanımına göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı saptanmıştır ($X^2=10,25$ ve $p>0,05$; $X^2=5,68$ ve $p>0,05$). Bu bulguyu şahıs, limited ve anonim şirketlerin maliyeti azaltıcı desteklerin hangileri olduğu ve teşvik yasasının sona ermesinden sonraki şirketin davranış biçimiyle ilgili görüşlerinin birbirine yakın olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Diğer taraftan, araştırmada incelenen tekstil şirketi temsilcilerinin teşvik politikalarının avantajları ve teşviklerin verilmesinin uygun olduğu zamanla ilgili görüşlerinin şirketlerin hukuki tanımına göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($X^2=16,60$ ve $p<0,05$; $X^2=10,11$ ve $p<0,05$). Bu bulguyu şahıs, limited ve anonim şirketlerin politikalarının avantajları ve teşviklerin verilmesinin uygun olduğu zamanla ilgili görüşlerinin birbirinden anlamlı biçimde farklı olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Tablodan, şahıs şirketlerinin verimlilik artışına daha çok önem verdikleri ve destekleri daha çok yatırımların başında almak istedikleri anlaşılmaktadır. Limited şirketlerin teşvik politikalarının işçilik ve maliyetleri azaltmasına daha çok önem verdikleri bu şirketlerin yatırımların her aşamasında destek talebinde bulundukları anlaşılmaktadır. Anonim şirketlerin teşvik politikalarının yeni yatırım düşüncelerinin ortaya çıkartması yönüne önem verdikleri yatırımların her aşamasında destek talebinde bulundukları anlaşılmaktadır.

Araştırmada incelenen tekstil şirketlerinin teşviklere ilişkin görüşleri ile şirketlerdeki çalışan sayısı arasındaki ilişki Ki-Kare testiyle araştırılmış ve sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Teşviklere İlişkin Görüşler ile Çalışan Sayısı Arasındaki İlişki

Değişken	Alt gruplar	Çalışan Sayısı										P
		Mikro İşletme (1-9)		Küçük İşletme (10-49)		Orta Büyüklükte İşletme (50-249)		Makro İşletme (250 +)		X2		
		f	%	f	%	f	%	f	%			
Maliyetleri Azaltıcı Destek Unsuru	Yatırım yeri tahsisi	0	0.0	2	28.6	2	8.7	2	18.2	5.95	0.92	
	Sigorta primi işveren hissesi desteği	2	50.0	4	57.1	13	56.5	6	54.5			
	Vergi indirimi	2	50.0	1	14.3	5	21.7	2	18.2			
	Faiz desteği	0	0.0	0	0.0	1	4.3	0	0.0			
	Diğer	0	0.0	0	0.0	2	8.7	1	9.1			
	İşçilik vediger maliyetleri azaltmıştır.	1	25.0	3	42.9	9	39.1	7	63.6			
Teşvik Politikalarının Avantajları	Yeni yatırım düşüncelerini ortaya çıkarmıştır.	0	0.0	3	42.9	1	4.3	0	0.0	21.74	0.04	
	Rekabet gücünü olumlu yönde etkilemiştir.	1	25.0	0	0.0	2	8.7	0	0.0			
	Pazar payını arttırmıştır.	1	25.0	0	0.0	1	4.3	0	0.0			
	Verimlilik artışını etkilemiştir.	1	25.0	1	14.3	10	43.5	4	36.4			
	Bölgede kalıp yatırıma devam etmek.	3	75.0	7	100.0	11	47.8	0	90.9			
	Yatırımı daha uygun bir bölgeye taşımak.	1	25.0	0	0.0	7	30.4	1	9.1			
Teşvik Yasasının Sona Ermesinden Sonraki Davranış Biçimi	Yatırımı sonlandırmak.	0	0.0	0	0.0	5	21.7	0	0.0	11.40	0.08	
	Yatırımın başlangıcında	3	75.0	3	42.9	5	21.7	2	18.2			
	Yatırımın her aşamasında	1	25.0	2	28.6	18	78.3	7	63.6			
	Yatırım bittikten sonra	0	0.0	2	28.6	0	0.0	2	18.2			
	Yatırımı Destekleme Teşviklerinin Verilmesinin Uygun Olduğu	13.90	0.03									
	Yatırım Aşaması	0	0.0	2	28.6	0	0.0	2	18.2			

Tablo 11’e göre, araştırmada incelenen tekstil şirketi temsilcilerinin maliyeti azaltıcı desteklerin hangileri olduğu ve teşvik yasasının sona ermesinden sonraki şirketin davranış biçimi hakkındaki görüşlerinin şirketlerdeki çalışan sayısına göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı saptanmıştır ($X^2=5,95$ ve $p>0,05$; $X^2=11,40$ ve $p>0,05$). Bu bulguyu, işletmelerin çalışan sayısı yapılarına göre şirketlerin maliyeti azaltıcı desteklerin hangileri olduğu ve teşvik yasasının sona ermesinden sonraki şirketin davranış biçimiyle ilgili görüşlerinin birbirine yakın olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Diğer taraftan, araştırmada incelenen tekstil şirketi temsilcilerinin teşvik politikalarının avantajları ve teşviklerin verilmesinin uygun olduğu zamanla ilgili görüşlerinin şirketlerdeki çalışan sayısına göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($X^2=21,74$ ve $p<0,05$; $X^2=13,90$ ve $p<0,05$). Bu bulguyu, işletmelerin çalışan sayısı yapılarına göre şirketlerin yatırım politikalarının avantajları ve teşviklerin verilmesinin uygun olduğu zamanla ilgili görüşlerinin birbirinden anlamlı biçimde farklı olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür.

Tablodan, mikro işletmelerin teşvik politikalarının rekabet gücünü artırma ve pazar payını artırma yönlerine daha çok önem verdikleri ve destekleri daha çok yatırımların başında almak istedikleri anlaşılmaktadır. Küçük işletmelerin teşvik politikalarının yeni yatırım düşünceleri ortaya çıkartma yönüne daha çok önem verdikleri ve destekleri daha çok yatırımların sonunda almak istedikleri anlaşılmaktadır. Orta büyüklükte işletmelerin teşvik politikalarının işçilik maliyetlerini azaltma yönüne daha çok önem verdikleri ve destekleri daha çok yatırımların her aşamasında almak istedikleri anlaşılmaktadır. Makro işletmelerin teşvik politikalarının verimlilik artışı sağlama yönüne daha çok önem verdikleri ve destekleri daha çok yatırım her aşamasında almak istedikleri anlaşılmaktadır.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Van ili, geleneksel el dokuması halılar, yün ürünleri ve diğer tekstil ürünleri ile tanınan bir bölge olmasına rağmen ekonomik kalkınma ve işsizlik sorunları ile karşılaşmaktadır. Bölgesel kalkınma politikaları, bu sorunları çözmek ve bölgenin ekonomik büyümesini teşvik etmek amacıyla hayata geçirilmiştir. Yatırım teşvikleri, Van ilindeki tekstil sektörünün büyümesine önemli katkı sağlamıştır. Özellikle yeni işletmelerin kurulmasını teşvik eden vergi indirimleri ve teşvikler, işgücü piyasasında istihdamın artmasına yardımcı olmuştur. Bölgesel kalkınma politikaları, yerel işletmelerin büyümesini teşvik ederek işçi sayısını artırmayı hedeflemektedir. Bu politikalar, Van ilinin ekonomik kalkınması ve istihdam seviyelerinin artması için önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Van ili, özellikle Orta Doğu ve Avrupa pazarlarına yakınlığı nedeniyle tekstil ürünlerini dışarıya ihraç etme potansiyeline sahiptir. El dokuması halılar, yün ürünleri ve diğer tekstil ürünleri uluslararası pazarlarda talep görmektedir. Bu, bölgedeki işletmelerin büyümesine katkı sağlamakta ve istihdamı artırmaktadır.

Bu araştırmada Van'daki tekstil şirketlerinin tamamına yakının en az bir türdeki teşviklerden yararlandıkları, bu teşviklerin de büyük bir çoğunluğunun istihdam ve yatırım türündeki teşviklerden oluştuğu bulgusu elde edilmiştir. Teşviklerin alındığı kurumlar ise Kalkınma Ajansları, KOSGEB ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'dır. Firmaların en sık aldıkları destek türleri ise açık ara sigorta primi işveren hissesi desteği olmuştur. Çünkü söz konusu firmalar, özellikle sigorta primi işveren hissesi desteği ve vergi indirimi desteğini maliyetleri azaltıcı olarak bulmaktadırlar. Şirketler, teşvik politikalarının en önemli avantajlarını işçilik ve diğer maliyetleri azaltması ve yeni yatırım düşüncelerini ortaya çıkarması olduğunu düşünmektedirler.

Van'daki tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşvik türleri, teşvikleri sağlayan kurumlar ve alınan destek türleri ile şirketlerin türleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Diğer taraftan, Van'daki tekstil şirketlerinin yararlandıkları teşvik türleri, teşvikleri sağlayan kurumlar ve alınan destek türleri ile şirketlerdeki çalışan sayıları arasında Acar, E., & Akbulut, D., (2014), Sağdıç vd. (2021) ve Çevik, E. G., & Develi, A. (2022) gibi çalışmalar ile örtüşen anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Mikro işletmelerinin daha çok girişimcilik ve KOBİ destekleri teşviklerinden yararlandıkları, kurum olarak daha çok KOSGEB'ten teşvik aldıkları ve vergi indirimi ve KDV iadesi gibi desteklerinden yararlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Van'daki tekstil şirketlerinin, teşvik politikalarının avantajları ve teşviklerin verilmesinin uygun olduğu zamanla ilgili görüşlerinin şirketlerdeki çalışan sayısına anlamlı bir biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Mikro işletmelerin teşvik politikalarının rekabet gücünü ve pazar payını artırma yönlerine daha çok önem verdikleri ve destekleri daha çok yatırımların başında almak istediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayanarak uygulayıcılar ve gelecekteki araştırmalar için bazı önerileri ileri sürebilir:

- Tekstil şirketlerinin tamamına yakınının teşviklerden yararlandığı görüldüğünden Van ilindeki tekstil şirketleri için teşviklerin devamı ve artırılması düşünülmelidir.

•Teşviklerin tekstil şirketlerinin bölgede kalarak yatırımlara devam etmelerini sağladığı anlaşıldığından bölgedeki işsizliğin azalması ve kalkınmanın artırılması için teşviklere daha çok kaynak ayrılmalıdır.

•Tekstil şirketlerine sunulan teşviklerin maliyeti azaltıcı nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.

•İstihdam ve yatırım türündeki teşviklere daha çok ihtiyaç duyulduğu anlaşıldığından bu alandaki teşvikler artırılmalıdır. Bu nedenle politika yapımcıların, bölgesel dinamikleri ve sektörel özellikleri dikkate alarak stratejiler geliştirmeleri önemlidir.

•Kalkınma Ajanslarının, KOSGEB'in ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının teşviklerine daha çok rağbet görüldüğünden bu kurumların teşvikleri artırılmalı ve diğer kurumların teşvikleri de daha cazip hale getirilmelidir.

•Teşviklerin personel sayılarını artırmakta ve personel giderlerini azaltmakta etkili olduğu bulunduğu istihdamın artırılması açısından teşviklerin önemli olduğu görülmektedir. Teşviklerin satışları artırma, pazar payını artırma, karlılığı artırma gibi özelliklerinden yararlanabilmek için tekstil şirketlerinin eğitilmesi ve yönlendirilmesi düşünülmelidir.

•Tekstil şirketlerinin türlerine ve şirketlerde çalışan sayısına göre teşviklerin değerlendirilmesinin farklılaştığı görüldüğünden şirket türlerine ve şirketlerdeki çalışan sayısına göre uygun teşvik türlerinin sunulması ve buna uygun olarak bu teşviklerin yönetilmesi düşünülmelidir. Ayrıca bütün bunların yanında teşvik verilecek sektörler belirlenirken öncelikli olan ve istihdama katkı sağlayacak olan lokomotif pozisyonundaki sektörler öncelik verilmesi gerekmektedir. Nitekim çalışmanın odak noktası olan Van ilindeki tekstil sektörü de bu sektörlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynakça

- Acar, E., & Akbulut, D. (2014). Bölgesel kalkınma politikalarının istihdam üzerindeki etkisi: Türkiye'deki uygulamalar üzerine bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(3), 37-53.
- Ağar, E. (2022). *Girişimcilik ve kadın girişimciler: Yatırım açısından bir değerlendirme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Altınbaşak Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü.
- Avcı, İ., & Çengel, Ö. (2018). İhracata yönelik uygulanan teşviklerin etkinliği: Tekstil sektöründe bir uygulama. *The Journal of International Scientific Researches*, 3(2), 157-178.
- Ayele, S. (2006). The industry and location impacts of investment incentives on sme's start-up in Ethiopia. *Journal Of International Development*, 18, 1-13.
- Bakırcı, M. (2013). Kırsal alanda istihdamın çeşitlendirilmesi: Kâhta tekstil işçileri örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27, 660-681.
- Baldwin, R. E., & Forslid, R. (2000). The role of regional policy in economic integration. *International Economic Review*, 41(3), 727-745.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Blanchard, O., & Krueger, A. B. (1994). Minimum wages and employment: A case study of the Fast-Food industry in New Jersey and Pennsylvania. *American Economic Review*, 84(5), 1045-1061.
- Çelik, A. (2012). Bölgesel kalkınma politikalarının istihdam üzerindeki etkileri ve Türkiye'deki Durum. *Ankara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Dergisi*, 20(2), 23-45.
- Çevik, E. G., & Develi, A. (2022). İstihdam teşviklerinin istihdam üzerindeki etkisinin ölçülmesi: Ankara örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(3), 1139-1179.

- Efe, M., & Akgül, B. (2011). Türkiye’de bölgelemenin temel veri alanları ve bölgesel kalkınma model çalışmaları. 1. Baskı. Bursa: Ekin kitabevi.
- Fingleton, B., Garretsen, H., & Martin, R. (2012). The economic geography of regional growth. *Regional Studies*, 46(1), 1-13.
- Glaeser, E. L., & Gottlieb, J. D. (2009). The economics of Place-Making policies. *Brookings Papers on Economic Activity*, (1), 1-48.
- İzmirlioğlu, Ö. (2019). İşverenlere sağlanan sosyal sigorta prim teşviklerinin istihdama etkisi ve uygulamada karşılaşılan sorunlar: Denizli örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Košdy, M. (2024). Distribution of regional stateAid in Slovakia: A focus on the least developed districts. *Society and Economy*, 46(1), 44-60.
- Martin, R., & Sunley, P. (2006). Path dependenceand regional economic evolution. *Journal of Economic Geography*, 6(4), 349-365.
- Özcan, Y., & Gül, M. (2018). Türkiye’de bölgesel kalkınma ve yatırım teşviklerinin etkileri: İstihdam üzerine bir inceleme. *Ege Akademik Bakış*, 18(3), 293-310.
- Sağdıç, E.N., Karaş, G., & Yıldız, F. (2021). The impact of investment incentives on regional economic growth inTurkey: An emprical analysis. *Sayıştay Dergisi*, 32(121), 39-64.
- Tansel, A. (2002). Türkiye’de bölgesel kalkınma ve istihdam: 1990’lar ve sonrası. *İktisat, İşletme ve Finans*, 17(202), 54-75.
- Teker, B. (2019). Türkiye’de 2000’li yıllarda istihdam teşvik politikalarının işsizlik sorunu üzerindeki etkileri ve seçilmiş AB ülkeleri ile karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tosun, F. (2013). Bölgesel kalkınma politikaları ve istihdam: Türkiye’de sektörel farklılıklar ve yatırım teşviklerinin rolü. *Türkiye Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 112-125.
- Tosun, M. (2011). Türkiye’de yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkisi: Bir panel veri analizi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, 61(1), 44-64.
- Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2024). Genel Tanıtım, <https://van.ktb.gov.tr/TR-52093/genel-bilgiler.html>. (E.T. 05.10.2024).
- Vickerman, R. (2014). Transport infrastructure and regional development: A review of the literature. *Transport Policy*, 34, 75-84.
- Yavuz, A. (2010). Bir maliye politikası aracı olarak yatırım teşviklerinin rekabet koşulları altında özel kesim yatırımları ve istihdam üzerine etkisi: Ekonometrik bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 83-101.
- Yazıcı, Y. (2015). 2002 – 2012 yıllarında uygulanan SGK prim teşvikleri ve teşviklerin istihdam üzerine etkileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi).
- Yıldız, S. (2013). Yatırım teşviklerinin istihdam üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. *İktisat, İşletme ve Finans Dergisi*, 28(328), 37-58.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde BİİBFAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir. Bu çalışmanın etik kurul onayı, VanYüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulunun 23.05.2024 tarihli toplantısının 10nolu kararı ile alınmıştır.

Yazar Katkıları: Yazarlar konunun belirlenmesi, literatür, veri analizi ve raporlama bölümlerinde eşit katkı oranına sahiptir.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür: Gösterdikleri yoğun ilgi ve emeklerinden dolayı BİİBFAD Dergisi Editör Kurulu'na ve hakemlere teşekkür ederiz.

An Empirical Study on the Effects of Regional Development and Investment Incentives on Employment: The Case of Van's Textile Sector

Extended Abstract

Aim: This study aims to examine the effects of regional development policies and investment incentives on employment in the textile sector of Van province.

Method(s): The research uses both descriptive and causal research designs. 28 question survey derived from Ağar (2022), was answered by 45 companies. Data from May 2024 were transferred to the IBM SPSS 26 program, and the analyses of the study were carried out using this program. Descriptive statistics such as frequency, percentage, arithmetic mean, and Standard deviation were used in the analysis. One-way analysis of variance (ANOVA) was used for group difference analysis. Chi-square tests were used for relationship analysis.

Findings: Statistical significance was sought with in a 95% confidence interval. As a result, it was found that the majority of firms benefited from at least one type of incentive, with the most common being employment and investment incentives. Additionally, it was determined that the incentives were obtained from regional development agencies, KOSGEB (Small and Medium Enterprises Development Organization of Turkey), and the Ministry of Science, Industry, and Technology. The most common type of support received by the firms was the employer's share of social security premium support. Overall, the findings suggest that investment incentives have contributed positively to regional development by attracting investments, reducing informal employment, increasing workforce participation, and alleviating tax burdens, there by fostering the growth of the textile sector in Van province.

Conclusion and Discussion: In this research, it was found that almost all of textile companies in Van benefit from at least one type of incentive and the majority of these incentives consist of employment and investment type incentives. The institutions from which incentives are received are Development Agencies, KOSGEB and the Ministry of Science, Industry and Technology. The most common type of support that companies receive is by far the insurance premium and employer share support. Because the companies in question find especially Employer's Share of Social Security Premium Support and tax deduction support to reduce costs. Companies think that the most important advantages of incentive policies are that they reduce labor and other costs and reveal new investment ideas.

No significant relationship was found between the types of incentives that textile companies in Van benefit from, the institutions that provide the incentives, the types of support received and the types of companies. On the other hand, significant relationships have been identified between the types of incentives that textile companies in Van benefit from, the institutions that provide the incentives, the types of support received and the number of employees in the companies. It has been concluded that micro enterprises benefit more from entrepreneurship and SME support incentives, as institutions, they receive more incentives from KOSGEB and benefit from supports such as tax deduction and VAT refund.